

Klínovec 1968

Kpt. Jaroslav Kovář

Jsem ve věku, kdy si uvědomuji, že jsem pamětníkem událostí, kterými se již v dnešních dnech zabývají historici a renomovaní spisovatelé. Jenže do historie se nedostávají drobné události, které však dokázaly ovlivnit běh života jejich aktérů. Pokouším se trochu tuto skutečnost napravit a zmínit se o bezejmenných hrdínech ve dnech, kdy nás zachraňovali naši tehdejší spojenci z Varšavské Smlouvy, v srpnu 1968.

Je nutno, abych před vlastním vyprávěním předeslal několik údajů o své osobě. Byl jsem v roce 1956 v tehdejší vojenském Spojovacím Učilišti v Novom Meste nad Váhom vyřazen jako poručík spojovacího vojska a zařazen do stavu spojovacího praporu v Karlových Varech.

Prošel jsem několika funkcemi a v roce 1963 jsem byl propuštěn do zálohy vzhledem k tomu, že moje matka byla německé národnosti a v tehdejší době žila na jihu Německa nedaleko Mnichova., což byla vážná kádrová závada.

Moje vazby na bývalé příslušníky spojovacího praporu, s kterými jsem tam sloužil, nebyly zpřetrhány a na vojenská cvičení jsem nastupoval u stejného útvaru a bylo se mnou jednáno stále jako s kmenovým příslušníkem útvaru. Dojížděl jsem ráno do zaměstnání jako kdysi a sloužil ve vlastní uniformě a byl zařazován do služeb u útvaru i v posádce. V době mé aktivní služby jsem byl pověřen údržbou a opravami permanentní linky do Plzně a občas jsem dojížděl i na kontrolu obsluhy retranslační stanice pro směrové přímé spojení do Prahy, která byla umístěna na Klínovci.

Na počátku srpna 1968 jsem se dostal na týdenní dovolenou do NDR na Rujanu k moři. Byl to velký zážitek pro celou rodinu, protože jsme byli poprvé u slané vody. V kempu nám ostatní návštěvníci, znalí místních poměrů, záviděli. Vyšlo nám totiž na celý týden hezké počasí a oni tam jezdili na tři týdny, aby si zajistili alespoň týden hezkého počasí. Náš pobyt u moře skončil a v té době ještě žili naši vzdálenější příbuzní v Durynsku v městě Meiningen. Vydali jsme se k nim na krátkou návštěvu, ale znamenalo to cestu kolem 900 km přes celou NDR. Pokud jsme jeli po dálnici, tak bylo vše v pořádku, jen co jsme odbočili z dálnice, zastavil nás muž v civilu s páskou na ruce, kontroloval naše doklady a sdělil, že je zákaz pobytu a pohybu osob z Československa v NDR. Dokazovali jsme mu, že jsme přicestovali zřejmě před vydáním tohoto zákazu a že nám zbývá posledních asi 15 km, abychom navštívili naše příbuzné po naší cestě z Rujány. Pro nás to tehdy dopadlo dobře, protože se nám podařilo tohoto pána obměkčit a propustil nás na cestu k našemu cíli. Cestou jsme potkávali kolony vojenských vozidel a vysvětlovali jsme si to tak, že se jedná o nějaké velké cvičení. Dojeli jsme k příbuzným, přespali u nich a ráno se vydali na cestu domů. Po příjezdu domů jsme vypravili naše děti na prázdniny k babičce a večer jsme se spokojeně odebrali k spánku.

Probuzení do dalšího dne bylo otřesné, před odchodem don práce, jsem zapnul rozhlasový přijímač a ze zpráv a výzev mi došlo, jaký měl význam zákaz odbočení z dálnice a co znamenaly připravené kolony vojenských vozidel. Nevěděli jsme co dělat, z práce nás poslali domů, ale taková dovolená se mi vůbec nezamlouvala.

Z vysílání rozhlasu i televize bylo zřejmé, že snahou okupantů bylo, dostat za každou cenu veškeré informační prostředky pod jejich kontrolu i za cenu ničení, násilí na obsluhách, střelby a destrukcí. Snahou obyvatelstva bylo, dát najevo náš nesouhlas s vpádem vojsk

Varšavské Smlouvy a nacházely se různé formy. Nápis na zdech budov, obracení a výměna informačních tabulí s názvy obcí. Nad Ostrovem se objevila tabule Mariánské Lázně. Byly ovšem i projevy mnohem závažnější, jako byly změny vysílacích míst jak rozhlasu, tak i televize, které současně prokazovaly technickou zdatnost obsluh, že si dokázali vytvořit podmínky pro provoz i z provizorních studií. Ve známost došla i skutečnost o útoku na televizní vysílač Krašov, kde došlo nejen k násilnostem na obsluze, ale i k destrukci antény vysílače. Pochopitelně, že došlo i na poštu, která tehdy měla v kompetenci provoz telefonních a dálkopisných sítí. Zajímalo mě, co se děje v kasárnách, kde jsem dříve sloužil. Bydlel jsem stále ve vojenském bytě, který mi byl přidělen, to znamená, že mí sousedi byli vojáci a tak jsem se dověděl, že vojáci jsou v kasárnách, nesmějí ven z kasáren, telefonické spojení bylo přerušeno a spojení s velením bylo rovněž přerušeno. Jenže život šel dál, došlo k normalizačním opatřením, která se mnohých lidí velmi dotkla.

Byl jsem v roce 1970 povolán na delší vojenské cvičení ke spojovacímu praporu v Karlových Varech. Ze zcela spolehlivého zdroje jsem se dověděl podrobnosti o událostech, které se v roce 1968 u tohoto útvaru děly. Sověti tehdy sice znemožnili telefonické spojení v síti stálých linek přes ústředny pošt a zajistili rozhlasové a televizní vysílače. Byli v tomto směru velmi důslední, ale přeci jen uniklo jejich pozornosti přímé směrové spojení přes retranslační stanici na Klínovci. Ta totiž nebyla na nové televizní věži, kterou měli sověti pod kontrolou a kterou bedlivě střežili. Retranslační stanice byla umístěna na staré vyhlídkové věži, která byla součástí hotelu, který byl v té době ještě v provozu. Jak se občas stává, tak došlo i k poruše tohoto zařízení a spojení najednou nebylo. Obsluha měla pro spojení s praporem k dispozici radiostanici a vyžádala si pomoc u praporu. Velení praporu se rozhodovalo o tom, jak obejít rozkaz o zákazu vycházení, nemluvě o zákazu výjezdu vozidel z kasáren. Velení praporu oslovilo jednoho z bývalých příslušníků praporu, který měl k dispozici dodávku, jestli by nemohl provést průzkum, zda je možné dopravit obsluhu na Klínovci potřebné náhradní díly a zdroje. Měl jsem možnost setkat se s tímto bývalým příslušníkem praporu a tak mi vyprávěl, jak jeho pomoc dopadla.

Na provedení průzkumu ve dne nebylo ani pomyšlení a uváženě se rozhodl, že ve dvojici to bude přeci jen snadnější. Jeho spolupracovník ochotně souhlasil a tak se večer vydali s vozidlem nahoru. Vozidlo odstavili na silnici pod Klínovcem a k hotelu se vydali pěšky. Po výstupu k hotelu zjistili, že zadní vchod k hotelu u rozhledny není střežen. Na zaklepání se dveře otevřely a oba návštěvníci byli vpuštěni dovnitř. S obsluhou retranslační stanice upřesnili potřebu náhradních dílů a stejnou cestou se vrátili k odstavené dodávce. Vše prý probíhalo až překvapivě hladce a bez potíží. Podle předcházejícím domluvy oba odjeli dodávkou do Karlových Varů do sklárny Moser, která sousedila s kasárenským plotem. Do kasáren se dostali nouzovým vchodem a východem vojáků základní služby dírou v plotě. Náklad pro obsluhu na Klínovci byl rychle dopraven do dodávky za vydatné pomoci milicionářů ze sklárny.

Dodávka s nákladem dojezdila na odstavné stanoviště a náklad, který do dodávky dostávali čtyři milicionáři, očekávaly jen čtyři ruce. Oba aktéři v té době ještě mladí a plní síly stihli náklad úspěšně dopravit k cíli a předat vojákům na retranslační stanici. V krátké chvíli bylo spojení s Prahou obnoveno a dopravci náhradních dílů s uspokojením splněného úkolu opouštěli hotel na Klínovci. Cesta k dodávce bez nákladu a ještě z kopce byla podstatně rychlejší než cesta nahoru. Cestou do Karlových Varů si nad Jáchymovem všimli protijedoucího náklad'áku plného sovětských vojáků.

Od dalšího příslušníka velení praporu jsem se dověděl pokračování tohoto příběhu. Zmíněný náklad'ák bylo komando sovětských vojáků, kteří jeli najisto zlikvidovat retranslační stanici na Klínovci. Obsluha byla surově zbita, naštěstí nedošlo ke střelbě a obsluha to přežila, zbyly jim jen nehezké vzpomínky.

Celý příběh je jen epizodou v celém dění tehdejší doby, dokládá ochotu mnohých bránit se a nepodvolovat se násilí, bez nároku na nějakou výhodu, poctu či prospěch. Na celém příběhu se podílela celá řada lidí, bez jejich pomoci by se celý pokus o navázání spojení nemohl uskutečnit. Nic na tom nemění skutečnost, že tento pokus byl v podstatě neúspěšný. "

Nemohu se ubránit pocitu určité zrady v tom, jak mohli sověti rychle odhalit obnovení spojení s Prahou, právem se domnívám, že museli být na tuto situaci upozorněni někým z našich řad. Je zapotřebí mít na paměti, že svoboda není zadarmo a svobodu je zapotřebí bránit a chránit v každé době.

Jména obsluhy na retranslační stanici na Klínovci se mi nepodařilo zjistit. Hotel na Klínovci je již mnoho let mimo provoz, vyhlídková věž je však od základů rekonstruována. Zřejmě by si tehdejší vojáci na retranslační stanici zasloužili čestnou tabulku na místě, kde tehdy sloužili. Byl bych také velmi rád pamětníkem obnovení provozu hotelu na Klínovci.

kpt. v. v. Jaroslav Kovář
Ostrov, srpen 2017.